

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 1. 2025, sp. zn. 30 Cdo 2356/2024, ECLI:CZ:NS:2025:30.CDO.2356.2024.1

Číslo: 4/2026

Právní věta:

Pro účely posouzení přiměřenosti celkové délky řízení a případně výše přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou nepřiměřenou délkou posuzovaného exekučního řízení se nepřihlíží k následnému exekučnímu řízení vedenému pro vymožení pohledávky představované náhradou nákladů přiznanou v posuzovaném exekučním řízení povinnému.

Důvody pro případné navýšení částek zadostiučinění nad rámec daný stanoviskem občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. [Cpjn 206/2010](#), uveřejněným pod číslem 58/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, je nutno hledat jednak ve srovnání s aktuální judikaturou Evropského soudu pro lidská práva, aby částky přiznávané českými soudy nepřestaly naplňovat minimální standard ochrany práv vyplývající z Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a judikatury Evropského soudu pro lidská práva, jednak ve srovnání s částkami zadostiučinění přiznávanými českými soudy na náhradu jiných nemajetkových újem, nesvědčí-li i bez toho pro navýšení zadostiučinění, a to i základní částky za jeden rok řízení, potřeba spravedlivého rozhodnutí ve věci daná konkrétními okolnostmi případu, zvláště pokud se zjevně vymykají obvykle posuzovaným skutečnostem.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 16.01.2025

Spisová značka: 30 Cdo 2356/2024

Číslo rozhodnutí: 4

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Exekuce, Nepřípustnost dovolání subjektivní [Nepřípustnost dovolání], Odpovědnost státu za nemajetkovou újmu [Odpovědnost státu za újmu], Zadostiučinění (satisfakce)

Předpisy: § 118a o. s. ř.

§ 13 zákona č. 82/1998 Sb.

§ 241a o. s. ř.

§ 31a zákona č. 82/1998 Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 6. 3. 2024, sp. zn. 21 Co 49/2024, v rozsahu výroku I, v jakém byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně ohledně zamítnutí žaloby co do částky 419 239 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 15 % ročně z částky 419 239 Kč od 11. 8. 2023 do zaplacení, ve zbývajícím rozsahu dovolání odmítl.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Žalobce (dále též „dovolatel“) se domáhal zaplacení částky 438 989 Kč s příslušenstvím jako zadostiučinění za nemajetkovou újmu z titulu nepřiměřené délky řízení vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 13 Nc 13392/2005.

2. Obvodní soud pro Prahu 2 (dále jen „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 5. 12. 2023, č. j. 27 C 146/2023-32, uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 19 750 Kč s tam specifikovaným příslušenstvím (výrok I), zamítl žalobu o zaplacení částky 419 239 Kč s tam specifikovaným příslušenstvím (výrok II) a uložil žalované povinnost zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 10 228 Kč (výrok III).

3. Ze spisu Obvodního soudu pro Prahu 4 sp. zn. 13 Nc 13392/2005 vzal soud prvního stupně za prokázané, že dne 15. 4. 2005 byl podán návrh na nařízení exekuce ve věci oprávněné HV Financ, s. r. o. a povinného P. K. pro vymožení částky 11 430 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 3 % ročně od 12. 3. 2004 do zaplacení, smluvní pokuty ve výši 1 % za každý den prodlení dlužné částky od 11. 3. 2005 do zaplacení a nákladů exekučního řízení dle exekutorského zápisu ze dne 12. 3. 2004, sp. zn. EZ 12/04. Soud usnesením ze dne 21. 4. 2005, č. j. 13 Nc 13392/2005-4, exekuci nařídil a jejím provedením pověřil soudního exekutora Mgr. Tomáše Pospíchala. Dne 24. 10. 2005 do spisu nahlédl povinný, který dne 1. 12. 2005 podal návrh na zastavení exekuce, v němž tvrdil, že vymáhanou pohledávku oprávněné uhradil. Současně navrhl odklad výkonu exekuce. Usnesením ze dne 7. 12. 2005, č. j. 13 Nc 13392/2005-10, byl výkon exekuce co do vymožení jistiny s příslušenstvím odložen do pravomocného skončení řízení o návrhu povinného na zastavení exekuce a návrh na odklad exekuce co do vymožení smluvní pokuty byl zamítnut. Dne 15. 3. 2006 podal povinný odvolání proti usnesení ze dne 7. 12. 2005 do výroku o zamítnutí návrhu na odklad exekuce co do vymožení smluvní pokuty. Dne 28. 3. 2006 byla věc předložena Městskému soudu v Praze k rozhodnutí o odvolání. Městský soud v Praze usnesením ze dne 4. 4. 2006, č. j. 14 Co 127/2006-33, změnil usnesení soudu prvního stupně tak, že výkon exekuce i ohledně smluvní pokuty odložil do rozhodnutí soudu o návrhu na zastavení exekuce s tím, že odkladem výkonu exekuce nebude oprávněná poškozena a soud se musí dále zabývat pravostí podpisu jednatele oprávněné na prohlášení o splacení pohledávky. Usnesení nabylo právní moci dne 21. 12. 2006. Dne 20. 4. 2006 byl spis zapůjčen Obvodnímu soudu pro Prahu 8 na 1 týden. Spis dále žádal Obvodní soud pro Prahu 4 k zapůjčení k jiným spisovým značkám (žaloby na vyloučení věcí z výkonu rozhodnutí), čemuž bylo vyhověno na lhůtu 2 týdnů. Usnesením ze dne 29. 5. 2007, č. j. 13 Nc 13392/2005-61, byla exekuce zastavena v rozsahu prodeje movitých věcí sepsaných v bytě manželky povinného, neboť rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 6. 3. 2007, č. j. 42 C 137/2006-43, bylo k návrhu manželky povinného rozhodnuto o vyloučení movitých věcí z výkonu exekuce. Dne 26. 11. 2007 byl povinný vyzván k doplnění návrhu na zastavení exekuce, zejména skutkových tvrzení, jakou konkrétní částku oprávněné zaplatil, kdy a jakým způsobem. Usnesením ze dne 29. 8. 2008, č. j. 13 Nc 13392/2005-102, soud částečně (co do jejího provedení prodejem movitých věcí manželky povinného) exekuci zastavil. Dne 18. 11. 2008 soudní exekutor sdělil, že povinnému není možné doručovat. Soud dne 5. 2. 2009 sdělil soudnímu exekutorovi, že oba účastníci jsou zastoupeni advokátem. Dne 21. 6. 2011 soud nařídil jednání na 15. 9. 2011, které následně odročil na 13. 10. 2011 a 10. 11. 2011. Na jednání dne 10. 11. 2011 byly provedeny důkazy a jednání bylo odročeno na neurčito za účelem zhodnocení potřeby doplnit další dokazování, eventuálně za účelem rozhodnutí. Dne 10. 11. 2011 soud požádal o připojení přílohového spisu Městského soudu v Praze. Spis nebylo možno zapůjčit, neboť se v dané věci konalo

jednání. Exekuční soud tak požádal pouze o zaslání kopií ze spisu. Dne 6. 4. 2012 soud učinil dotaz na soudního exekutora, jaký je stav exekučního řízení. Dne 10. 9. 2014, po opakovaných žádostech o pokračování v řízení, podala oprávněná návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu. Usnesením ze dne 11. 9. 2014, č. j. 13 Nc 13392/2005-299, soud zamítl návrh povinného na zastavení exekuce. Proti usnesení podal povinný dne 22. 9. 2014 odvolání. Dne 3. 10. 2014 podal povinný druhý návrh na zastavení exekuce, v němž uvedl, že pohledávka vůči oprávněné neexistuje. Dne 4. 12. 2014 soud předložil spis k rozhodnutí o odvolání Městskému soudu v Praze. Dne 18. 12. 2014 odvolací soud nařídil jednání na 30. 1. 2015. V rámci tohoto jednání bylo odročeno na 13. 3. 2015. Povinný se z tohoto jednání omluvil. Usnesením ze dne 13. 3. 2015, č. j. 14 Co 497/2014-386, Městský soud v Praze zrušil usnesení soudu prvního stupně ze dne 11. 9. 2014, č. j. 13 Nc 13392/2005-299, mimo jiné pro nepřezkoumatelnost. V lednu 2016 soud učinil dotaz na soudního exekutora ohledně stavu exekučního řízení. Ten soudu sdělil, že byla vymožena částka 211 826,50 Kč a zbývá vymoci 22 995 000 Kč. Dne 1. 8. 2016 podala oprávněná návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu. Soud dne 2. 8. 2016 nařídil jednání na 29. 9. 2016, s ohledem na to vzala oprávněná návrh na určení lhůty zpět. Dne 23. 5. 2017, dne 29. 5. 2017 a dne 3. 8. 2017 učinil soud dotaz na soudního exekutora ohledně stavu řízení. Dne 25. 1. 2018 se konalo jednání, na němž byl vyslechnut povinný, byly provedeny listinné důkazy a jednání bylo odročeno na neurčito za účelem zhodnocení, případně doplnění důkazů, eventuálně za účelem rozhodnutí. V září 2018, v červnu 2019 a dne 31. 10. 2019 byl soudem učiněn dotaz na stav řízení. Soudní exekutor vždy reagoval, že byla vymožena částka 211 826,50 Kč a zbývá vymoci 22 995 045,50 Kč. Dne 19. 11. 2020 soudní exekutor sdělil, že ve věci nemůže činit další úkony, neboť soud prozatím nerozhodl o návrhu povinného na odklad a zastavení exekuce. Usnesením ze dne 25. 5. 2021, č. j. 13 Nc 13392/2005-685, byla exekuce částečně zastavena (co do smluvní pokuty pro materiální nevykonatelnost exekučního titulu). Proti usnesení podal povinný odvolání. Dne 23. 9. 2021 byla věc předložena Městskému soudu v Praze, který ji dne 12. 10. 2021 vrátil soudu prvního stupně, neboť nebylo rozhodnuto o celém předmětu řízení. Soud usnesením ze dne 17. 12. 2021, č. j. 13 Nc 13392/2005-738, zamítl návrh na zastavení exekuce. Usnesením ze dne 29. 4. 2022, č. j. 14 Co 331/2021-782, k odvolání povinného změnil Městský soud v Praze rozhodnutí soudu prvního stupně tak, že se exekuce zastavuje ohledně jistiny a úroků z prodlení, neboť bylo prokázáno, že závazkový vztah nevznikl. Soud dále vyzval soudního exekutora ke specifikaci jeho nákladů, ten sdělil, že náklady řízení nepožaduje. Městský soud v Praze usnesením ze dne 16. 5. 2022, č. j. 14 Co 331/2021-797, rozhodl, že náklady exekuce jsou ve výši 0 Kč. Usnesení nabylo právní moci dne 1. 6. 2022 a věc byla vrácena soudu prvního stupně dne 24. 5. 2022. Proti rozhodnutí podala oprávněná dovolání spolu s návrhem na odklad vykonatelnosti. Nejvyšší soud usnesením ze dne 8. 11. 2022, č. j. [20 Cdo 2700/2022-886](#), dovolání odmítl. Usnesení nabylo právní moci dne 21. 11. 2022. Soudní exekutor vydal dne 24. 7. 2023 oznámení o skončení exekuce, kterým mimo jiné zrušil exekuční příkazy na prodej a zřízení exekutorského zástavního práva na podílu žalobce ve výši 1/2 na parc. č. 1, zastavená plocha a nádvoří, jehož součástí je stavba č. p. 2.

4. Podáním ze dne 26. 1. 2023 uplatnil žalobce u žalované svůj nárok na zaplacení částky 789 156 Kč jako zadostiučinění za nemajetkovou újmu z titulu nepřiměřené délky řízení vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 13 Nc 13392/2005. Žalovaná stanoviskem ze dne 10. 7. 2023, č. j. MSP-268/2023-ODSK-ODSK/6, konstatovala, že v posuzovaném řízení došlo k nesprávnému úřednímu postupu a poskytla žalobci zadostiučinění ve výši 350 167 Kč.

5. Soud prvního stupně posoudil nároky žalobce podle § 1 odst. 1, § 13 odst. 1, § 14 odst. 3, § 15 odst. 2 a § 31a zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů (dále též „OdpŠk“), a dospěl k závěru, že v řízení vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 13 Nc 13392/2005 došlo k nesprávnému úřednímu postupu ve smyslu § 13 odst. 1 věty třetí OdpŠk a tím k porušení

práva žalobce na projednání věci v přiměřené lhůtě.

6. Počátek řízení odvíjel soud prvního stupně od 24. 10. 2005, kdy žalobce nahlédl do spisu, neboť tímto dnem se o posuzovaném řízení dozvěděl a od tohoto dne mu mohla být způsobena nemajetková újma. Za konec řízení považoval soud prvního stupně den nabytí právní moci konečného rozhodnutí – usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 11. 2022, č. j. [20 Cdo 2700/2022-886](#), tj. 21. 11. 2022. Celková délka posuzovaného řízení činila 17 let a 1 měsíc, což je dle soudu prvního stupně délka nepřiměřená, v jejímž důsledku došlo k porušení práva žalobce na projednání věci v přiměřené lhůtě. Pro úplnost soud doplnil, že „další“ řízení k vymožení pohledávky vzniklé žalobci v důsledku posuzovaného soudního řízení je třeba hodnotit zvlášť, neboť se jedná o nově vzniklou pohledávku.

7. Při určování výše přiměřeného zadostiucnění vyšel soud prvního stupně, vzhledem k extrémní délce řízení, ze základní částky 20 000 Kč za první dva roky řízení a dále pak za každý další rok. Základní částka přiměřeného zadostiucnění činila 321 667 Kč (16 x 20 000 Kč + 1 667 Kč).

8. K požadavku žalobce na zvýšení přiměřeného zadostiucnění vzhledem ke zvyšující se inflaci soud prvního stupně konstatoval, že rozpětí základní částky uvedené ve stanovisku občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. [Cpjn 206/2010](#), uveřejněném pod číslem 58/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „Stanovisko“), je stále aktuální, i když ekonomická úroveň v České republice vzrůstá, neboť to samo o sobě není důvodem mechanického zvýšení zadostiucnění, jak vyplývá též z judikatury Nejvyššího soudu.

9. Ke kritériu významu předmětu řízení pro účastníka soud prvního stupně uvedl, že byl postižen jak nemovitý, tak i movitý majetek žalobce. Žalobce měl od nařízení exekuce majetek zatížen generálním inhibitorem, tedy byl omezen v nakládání s veškerým svým majetkem. Exekučními příkazy na prodej a zřízení exekutorského zástavního práva na podílu žalobce ve výši 1/2 na parc. č. 1, zastavená plocha a nádvoří, jehož součástí je stavba č. p. 2, měl navíc postižen nemovitý majetek. Taktéž u žalobce proběhl soupis movitých věcí. I když byl výkon exekuce prakticky po celou dobu posuzovaného řízení odložen, postižení majetku trvalo do zrušení exekučních příkazů a zastavení exekuce. Soud dále přisvědčil tvrzení žalované, že význam předmětu řízení pro žalobce nemohl být extrémně zvýšený, neboť po celou dobu trvání posuzovaného řízení neučinil dotaz na soud, kdy bude rozhodnuto, ani nepodal návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu, přestože oprávněná tak během řízení učinila dvakrát. Z důvodu generálního inhibitoria posoudil soud prvního stupně význam předmětu řízení pro žalobce jako zvýšený a základní částku zvýšil o 10 %.

10. Posuzované řízení hodnotil soud prvního stupně jako složitější. V jeho průběhu bylo nezbytné rozhodovat o vyloučení nemovitých a movitých věcí manželky povinného z exekuce (tzv. vylučovací žaloby), pročež soud musel exekuci částečně zastavovat. Následně muselo být provedeno značné množství listinných důkazů, kdy navíc musel soud během řízení „změnit směr“ dokazování, neboť žalobce nejdříve tvrdil, že pohledávka byla uhrazena, následně že vůbec nevznikla. Řízení probíhalo na třech stupních soudní soustavy. Byť nemůže být stranám řízení vytýkáno uplatňování procesních prostředků, které jim k ochraně jejich práv poskytuje vnitrostátní právní řád (pokud se nejedná o aktivitu ryze obstrukční), nemůže být stát činěn odpovědným za tu část řízení, které bylo prodlouženo v důsledku nutnosti vypořádat se s procesními návrhy stran. Vzhledem k uvedenému snížil soud prvního stupně základní částku o 10 %.

11. Částečně se podle soudu na délce řízení podílel žalobce. Dvakrát požádal o odročení jednání, v jednom případě mu nebylo vyhověno. V jednom případě se z jednání soudu omluvil. Žalobce byl též opakovaně soudem vyzýván k doplnění návrhů na zastavení exekuce. Soudním exekutorem bylo sděleno, že není možné žalobci doručovat. Avšak zásadně se na délce řízení žalobce podílel tím, že v průběhu změnil svá tvrzení ohledně vymáhané pohledávky – nejdříve tvrdil, že vymáhaná pohledávka byla uhrazena, následně, že nevznikla. Soud tak s ohledem na uvedené základní částku snížil o 5 %.

12. Ani postup soudu nepovažoval soud prvního stupně za plynulý vzhledem k tomu, že úkony nebyly činěny v přiměřených lhůtách a v několika případech došlo k nedůvodným průtahům. Před soudem prvního stupně se konala celkem 4 jednání, přičemž ve dvou případech bylo odročeno na neurčito, s tím, že bude zhodnoceno, zda bude doplněno dokazování nebo bude ve věci rozhodnuto, což svědčí o tom, že soud se na nařízená jednání dostatečně nepřipravoval, resp. ne tak, aby bylo rozhodnuto během jediného jednání a odročováno bylo pouze ve výjimečných případech. Dále se ve věci konala dvě jednání soudu odvolacího. V jednom případě byla věc předložena soudu odvolacímu, který věc vrátil soudu prvního stupně bez věcného vyřízení, neboť nebylo rozhodnuto o celém předmětu řízení. Další pochybení shledal soud prvního stupně v tom, že soud se opakovaně (několik let) dotazoval soudního exekutora na stav exekučního řízení, přestože soudní exekutor nemohl ve věci činit žádné úkony s ohledem na dva návrhy povinného na zastavení exekuce, o kterých soud prozatím nerozhodl, což však musel až sám soudní exekutor soudu sdělit. Žádné úkony směřující ke skončení věci soud nečinil v období duben 2006 – květen 2007, leden 2008 – květen 2008, únor 2009 – květen 2011, březen 2015 – srpen 2015, říjen 2016 – březen 2017, květen 2017 – srpen 2017, leden 2018 – červen 2019 a říjen 2019 – květen 2021. Další pochybení spatřoval soud ve skutečnosti, že rozhodnutí soudu prvního stupně ze dne 11. 9. 2014 bylo zrušeno pro nepřezkoumatelnost. Uvedený postup soudu byl primárně vzat v potaz při vyhodnocení celkové délky posuzovaného řízení jako nepřiměřené, nicméně soud i z tohoto důvodu zvýšil základní částku o 20 %.

13. Soud prvního stupně vycházel ze základní částky 321 667 Kč (20 000 Kč za rok řízení, při poloviční výši za první dva roky řízení), zvýšené o 15 %, tj. 48 250 Kč (+ 20 % postup soudu, – 10 % složitost řízení, – 5 % podíl žalobce a + 10 % zvýšený význam). Žalovaná mu v zákonné šestiměsíční lhůtě přiznala částku 350 167 Kč. Žalobci tak náleželo přiměřené zadostiučinění ve výši 19 750 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 15 % ročně ode dne 11. 8. 2023, protože právě od tohoto dne se stát ocitl v prodlení.

14. Městský soud v Praze (dále jen „odvolací soud“) k odvolání žalobce napadeným rozsudkem potvrdil rozsudek soudu prvního stupně (výrok I) a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení (výrok II).

15. Odvolací soud se ztotožnil se soudem prvního stupně ohledně vymezení délky posuzovaného řízení, když za rozhodující pro stanovení počátku řízení považoval okamžik, kdy se žalobce prokazatelně dozvěděl o probíhající exekučním řízení, tj. 24. 10. 2005, kdy žalobce nahlédl do soudního spisu. Z obsahu spisu ani tvrzení žalobce nevyplynulo, že by se o exekučním řízení dozvěděl dříve, přičemž usnesení o zahájení řízení bylo žalobci doručeno až dne 16. 11. 2005. Skutečnost, že exekuční řízení bylo návrhem oprávněné zahájeno již dne 15. 4. 2015 (2005; poznámka dovolacího soudu), neměl odvolací soud pro vymezení délky řízení ve vztahu k žalobci za rozhodnou. Soud prvního stupně stanovil správně též konec posuzovaného řízení dnem 21. 11. 2022, kdy nabylo právní moci konečné rozhodnutí, jímž bylo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 11. 2022, č. j. [20 Cdo 2700/2022-886](#). Tímto okamžikem pro žalobce skončilo období nejistoty, jakým způsobem bude exekuční řízení skončeno. Skutečnost, že následně začal vymáhat přiznanou náhradu nákladů řízení, již neměla dle odvolacího soudu vliv na délku posuzovaného řízení, neboť jeho předmětem je jiná pohledávka. Žalobce zde má postavení oprávněného, již se tedy nenachází v nejistotě, zda bude zasahováno do jeho práv jako povinného v rámci exekuce či nikoli. Ve vztahu k tomuto řízení tak soud nedovodil příčinnou souvislost se vznikem nemajetkové újmy vzniklé nepřiměřenou délkou posuzovaného řízení. Posuzované řízení tak trvalo od 24. 10. 2005 do 8. 11. 2022, celkem 17 let a 1 měsíc.

16. Odvolací soud přisvědčil rovněž způsobu, jakým soud prvního stupně určil základní částku zadostiučinění, tj. 20 000 Kč za jeden rok trvání řízení, z toho za první dva roky snižené o polovinu. Stejně jako soud prvního stupně, ani soud odvolací neshledal důvod pro navyšování základní částky pouze z důvodu růstu životní úrovně ve společnosti a v poslední době poměrně vysoké inflace, neboť

ani rozhodovací praxe Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) v tomto ohledu nedoznala změn. Ani námitku žalobce o nepřezkoumatelnosti rozhodnutí soudu prvního stupně v této části nepovažoval odvolací soud za důvodnou vzhledem k tomu, že soud prvního stupně uvedl základní argumentaci včetně přílehlavé judikatury. Odvolací soud proto považoval za zcela odpovídající základní částku ve výši 321 667 Kč (16 x 20 000 Kč + 1 667 Kč).

17. Odvolací soud naproti tomu nesouhlasil, jakým způsobem hodnotil soud prvního stupně jednotlivá kritéria pro stanovení výše přiměřeného zadostiučinění podle § 31a odst. 3 OdpŠk. Konečnou výši přiměřeného zadostiučinění stanovenou soudem prvního stupně však považoval za přiměřenou.

18. Odvolací soud neshledal důvody pro úpravu základní částky ve vztahu ke kritériu významu předmětu řízení pro účastníka s tím, že žalobcův movitý i nemovitý majetek byl sice zatížen generálním inhibitorem, podstatné však bylo, že již dne 7. 12. 2005 bylo rozhodnuto o odkladu exekuce ve vztahu k jistině a úrokům, dne 4. 4. 2006 v rámci odvolacího řízení byla odložena exekuce i ve vztahu ke smluvní pokutě.

19. V rámci kritéria složitosti řízení odvolací soud konstatoval, že posuzované řízení se vyznačovalo zvýšenou složitostí již proto, že do řízení postupně zasahovaly všechny tři soudní instance. Opakovaně byly uplatněny řádné opravné prostředky, o nichž bylo rozhodováno. V rámci řízení bylo rozhodováno hned o několika návrzích (odklad, vyloučení nemovitých a movitých věcí manželky povinného z exekuce). Podstatnou okolnost, která zvýšila složitost řízení však odvolací soud spatřoval v postupu žalobce, který v průběhu řízení měnil důvody, pro něž měla být exekuce zastavena. Je jisté oprávněním žalobce (v exekučním řízení povinného) měnit argumentaci v průběhu řízení za účelem dosažení úspěchu a nelze mu to klást k tíži, tento postup však nepochybně ovlivnil složitost řízení, v němž se následně musí soud vypořádávat s měnícími se námitkami a reagovat na rozdílné argumenty. Z těchto důvodů považoval odvolací soud za přiměřené snížit základní částku o 15 %, nikoli o 10 % jako učinil soud prvního stupně.

20. Podle odvolacího soudu nebyl dán důvod pro modifikaci základní částky z důvodu chování žalobce v průběhu posuzovaného řízení, neboť se žalobce na délce řízení svým jednáním významným způsobem nepodílel. Je pravdou, že požádal o odročení jednání nařízeného na 15. 9. 2011, žádost však řádně odůvodnil a zaslal v dostatečném předstihu. Ostatně jednání bylo odročeno v důsledku této žádosti o pouhý měsíc na 13. 10. 2011. Žalobce se osobně nezúčastnil prvního jednání ve věci, čímž však nedošlo k jeho zmaření, jelikož byl zastoupen svým právním zástupcem.

21. Zvýšení základní částky podle odvolacího soudu odůvodňovalo posouzení kritéria postupu soudu v posuzovaném řízení. V tomto směru se odvolací soud plně ztotožnil se soudem prvního stupně, že postup soudu nebyl plynulý a úkony nebyly činěny v přiměřených lhůtách. Podstatné průtahy specifikované soudem prvního stupně představovaly dobu 101 měsíců (8 let a 5 měsíců), což je téměř polovina celého řízení. Za další důvod pro zvýšení základní částky považoval odvolací soud skutečnost, že v rámci odvolacího řízení byla jednou věc vrácena bez věcného vyřízení a jednou bylo prvostupňové rozhodnutí zrušeno pro nepřezkoumatelnost. Právě toto kritérium mělo podle odvolacího soudu nejvýraznější vliv na délku řízení, proto přistoupil k modifikaci základní částky zvýšením o 30 %, na rozdíl od soudu prvního stupně, který zvýšil základní částku pouze o 20 %.

22. Na základě uvedeného posouzení určil odvolací soud částku přiměřeného zadostiučinění ve výši 369 917 Kč. Žalovaná uhradila žalobci již před podáním žaloby částku 350 167 Kč, a soud prvního stupně žalobci přiznal částku 19 750 Kč, což odpovídá rozdílu mezi přiměřeným zadostiučiněním a již uhrazenou částkou, a to včetně příslušenství ode dne následujícího po uplynutí lhůty šesti měsíců od uplatnění nároku u žalované.

II. Dovolání a vyjádření k němu

23. Rozsudek odvolacího soudu napadl žalobce, zastoupený advokátem, v rozsahu výroku I včasným dovoláním.

24. Přípustnost dovolání spatřuje dovolatel v řešení následujících právních otázek:

a) zda z hlediska posuzování nepřiměřené délky řízení je jako počátek řízení rozhodný den, kdy návrh na zahájení řízení došel příslušnému orgánu, nebo až den, kdy se poškozený o probíhající řízení dozví,

b) zda z hlediska posuzování nepřiměřené délky řízení je jako konec řízení rozhodný den, kdy nabylo právní moci poslední rozhodnutí o opravném prostředku, jenž byl v řízení podán, nebo až den, kdy pravomocně skončilo navazující vykonávací (exekuční) řízení, v němž poškozený vymáhal plnění, jež mu bylo v původním řízení přiznáno,

c) zda se má při určení výše přiměřeného zadostiučnění za nesprávný úřední postup záležející v nepřiměřené délce řízení zohledňovat růst cenové hladiny, k němuž došlo v mezidobí od vydání Stanoviska,

d) zda se má při určení výše přiměřeného zadostiučnění za nesprávný úřední postup záležející v nepřiměřené délce řízení v rámci kritéria významu předmětu exekučního řízení pro povinného zohledňovat výše sporné (vymáhané) částky, nebo jen rozsah majetku povinného postiženého exekucí,

e) zda se má při určení výše přiměřeného zadostiučnění za nesprávný úřední postup záležející v nepřiměřené délce řízení v rámci kritéria významu předmětu exekučního řízení pro povinného zohledňovat skutečnost, že došlo k odkladu exekuce, když majetek povinného byl nadále zatížen generálním inhibitoriem,

f) zda se má při určení výše přiměřeného zadostiučnění za nesprávný úřední postup záležející v nepřiměřené délce řízení v rámci kritéria složitosti řízení pouze mechanicky zohledňovat skutečnost, že v řízení byly uplatněny opravné prostředky, o nichž bylo v různých instancích rozhodováno, aniž by se přitom vzala v potaz samotná skutková či právní složitost daného případu včetně otázky přípustnosti a důvodnosti podaných opravných prostředků,

g) zda se má při určení výše přiměřeného zadostiučnění za nesprávný úřední postup záležející v nepřiměřené délce řízení v rámci kritéria postupu soudu (či jiného orgánu, u nějž se řízení vede) přihlížet ke smysluplnosti a účelnosti jeho úkonů, resp. má se hodnotit jeho celkové formální i materiální vedení řízení?

25. Dovolatel nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu ohledně stanovení počátku a konce posuzovaného řízení. Podle něj měl počátek řízení klást ke dni zahájení řízení (15. 4. 2005), čímž by délka řízení činila 17 let a 7 měsíců. Kromě toho měl ale zohlednit i stále probíhající exekuční řízení vedené pod sp. zn. 006 EX 1945/22, v němž žalobce vymáhá pohledávku spočívající v náhradě nákladů řízení, která mu byla přiznána v exekučním řízení vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 13 Nc 13392/2005, čímž by délka řízení činila 18 let a 11 měsíců (ke dni vydání napadeného rozsudku odvolacího soudu dne 6. 3. 2024), resp. 19 let a 2 měsíce (ke dni podání dovolání).

26. Podle Stanoviska se za počátek řízení i pro účely rozhodování o odškodnění za nepřiměřenou délku řízení považuje den, kdy bylo zahájeno, tj. den, kdy příslušnému orgánu došel návrh na

zahájení řízení. Subjektivní vědomost účastníka nehraje roli. Při úvaze o celkové době řízení je také nutno přihlížet i k té jeho části, v níž jako účastník vystupoval právní předchůdce poškozeného. Je proto logické, že subjektivní vědomost poškozeného o zahájení řízení není relevantní. Odvolací soud své odchýlení se od Stanoviska v tomto smyslu nijak neodůvodnil, navíc si sám protiřečí, pokud na jedné straně uvedl, že podstatný je okamžik, kdy se žalobce dozvěděl o probíhajícím řízení, ale na straně druhé klade počátek rozhodného období až do okamžiku seznámení se spisem. Podle dovolatele je zřejmé, že se žalobce musel o probíhajícím řízení dozvědět dříve, než nahlédl do spisu. Pokud měl odvolací soud za to, že rozhodující není (objektivní) den zahájení řízení, nýbrž (subjektivní) vědomost žalobce o probíhajícím řízení, měl v tomto smyslu žalobce vyzvat k doplnění tvrzení a důkazních návrhů podle § 118a odst. 1, 3 ve spojení s § 205a písm. d) o. s. ř. Jestliže tak neučinil, zatížil řízení vadou, jež mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

27. Dovatel se domnívá, že nutnost zohledňovat i trvání exekučního řízení plyne z ustálené rozhodovací praxe ESLP, což je zřejmé ze Stanoviska. Jestliže se nezpochybňuje, že pro účely posuzování nepřiměřené délky řízení se za integrální součást řízení považuje i vykonávací (exekuční) řízení, v němž se žalobce domáhá přiznaného práva, pak totéž musí platit i pro žalovaného (je-li mu přiznána náhrada nákladů řízení). Stanovisko ani v něm citovaná judikatura ESLP nijak nerozlišují, zda se v navazujícím vykonávacím (exekučním) řízení vymáhá vlastní plnění, jež bylo předmětem řízení, nebo náhrada nákladů řízení. Nelze tudíž vytvářet asymetrii mezi žalobcem a žalovaným.

28. Žalobci byla přiznána náhrada nákladů řízení ve výši 1 560 218 Kč za řízení před soudem prvního stupně, ve výši 89 843 Kč za odvolací řízení a ve výši 29 948 Kč za dovolací řízení. Vzhledem k významu těchto částek nelze dle dovolatele hodnotit probíhající exekuční řízení jen jako vedlejší a nepodstatné řízení bez vazby na původní exekuční řízení vedené u Obvodního soudu pro Prahu 4.

29. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí odvolacího soudu spatřuje dovolatel v tom, že se odvolací soud vůbec nevypořádal s jeho argumentací, že je při určení výše odškodnění nutné zohlednit změnu cenové hladiny, k níž došlo v mezidobí od vydání Stanoviska do rozhodování soudu ve věci samé. Odvolací soud pouze odkázal na některá rozhodnutí Nejvyššího soudu, která však sama o sobě rovněž žádnou argumentaci neobsahují. Věcné důvody, proč by se změna cenové hladiny neměla zohledňovat, uvedeny nebyly. Rozhodnutí odvolacího soudu postrádá náležité odůvodnění, čímž odporuje nálezu Ústavního soudu ze dne 23. 3. 2021, sp. zn. [IV. ÚS 2957/20](#).

30. Negativní postoj k navyšování částek obsažených ve Stanovisku bývá mnohdy odůvodňován odkazem na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2011, sp. zn. [30 Cdo 2989/2011](#), které se ale otázky inflace nijak nevěnuje (v dané věci šlo o vliv změny kurzu eura a koruny). Jinak lze ze strohého odůvodnění nejstarších rozhodnutí dovodit, že Nejvyšší soud v době, kdy tato rozhodnutí vydával, neshledal, že by se poměry v mezidobí od vydání Stanoviska změnily do té míry, aby to odůvodňovalo změnu částek obsažených ve Stanovisku. Ve všech pozdějších rozhodnutích ale jakékoli věcné odůvodnění úplně schází. Úplně stejně neodůvodněný je potom též napadený rozsudek odvolacího soudu. Žádné konkrétní věcné důvody pro závěr, že růst cenové hladiny v mezidobí od vydání Stanoviska do rozhodnutí odvolacího soudu se nemá zohledňovat při určení základní částky zadostiučnění, v napadeném rozsudku obsaženy nejsou.

31. Podle čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) se každému při porušení jeho základních práv garantuje právo na účinný prostředek nápravy, jímž je (má být) právě i satisfakce za újmu způsobenou nepřiměřenou délkou soudního řízení. Přístup, který by v rámci určování výše reálné satisfakce ignoroval změny reálné hodnoty peněz, by *ad absurdum* mohl vést až k tomu, že v podmínkách hyperinflace by se reálná hodnota satisfakce limitně blížila nule (totéž ovšem platí i v podmínkách běžné inflace, je-li časový úsek dostatečně dlouhý). To by dle dovolatele bylo zcela v rozporu s čl. 13 Úmluvy, neboť „prostředek nápravy“ ve formě peněžní satisfakce, by již nebyl „účinný“.

32. Dovolatel současně souhlasí, že rozpětí základních částek zadostiučinění indikované ve Stanovisku je dostatečně široké, aby absorbovalo menší změny cenové hladiny, řádově o 5 až 15 %, jak vyplývá z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 10. 4. 2013, sp. zn. [30 Cdo 1964/2012](#), usnesení ze dne 24. 6. 2013, sp. zn. [30 Cdo 3331/2012](#), a ze dne 26. 2. 2019, sp. zn. [30 Cdo 5760/2017](#). Od té doby se ale situace dramaticky změnila. V listopadu 2022 (právní moc rozhodnutí o dovolání v posuzovaném řízení) činila hodnota indexu spotřebitelských cen 138,1 %, jinak řečeno, cenová hladina za dobu od vydání Stanoviska v dubnu 2011 vzrostla o více než 46 %. V březnu 2024 (rozsudek odvolacího soudu v tomto odškodňovacím řízení) činila hodnota indexu spotřebitelských cen 150,4 %, oproti dubnu 2011 tak cenová hladina vzrostla o skoro 60 %. V dubnu 2024 (poslední známý údaj) činila hodnota indexu spotřebitelských cen 151,4 %, což představuje růst cenové hladiny oproti dubnu 2011 o 60,2 %. Růst cenové hladiny o 60 % považuje dovolatel za natolik významný, že nemůže být nadále přehlížen, resp. absorbován v rámci rozpětí základních částek zadostiučinění podle Stanoviska.

33. Pokud Nejvyšší soud jako dostatečně účinný prostředek nápravy ve smyslu Úmluvy shledal v dubnu 2011 částky 15 000 Kč až 20 000 Kč za rok řízení (polovina v prvních dvou letech), potom je třeba konstatovat, že dostatečně účinným prostředkem nápravy jsou v dubnu 2024 základní částky v rozpětí 24 000 Kč až 32 000 Kč.

34. Dovolatel považuje navýšení základních částek odškodnění obsažených ve Stanovisku za nutné, protože v opačném případě by se výše přiměřeného zadostiučinění vlivem inflace postupně reálně snižovala. Satisfakce, již se dostalo poškozeným v dubnu 2011, by byla v reálném vyjádření mnohem vyšší, než jakou by za tutéž újmu obdrželi poškození v současnosti. Odškodnění újmy se nemůže lišit podle toho, kdy se o něm rozhoduje. Peníze měly v dubnu 2011 o 60 % vyšší hodnotu, než mají nyní, ale nemajetková újma (za stejných okolností) je stále stejná. Z hlediska zachování principu rovnosti nelze obhájit, aby (za jinak stejných okolností) získal jeden poškozený reálně vyšší zadostiučinění než druhý jen proto, že o zadostiučinění druhého se rozhoduje o 13 let později.

35. Odvolacím soudem citovaná judikatura Nejvyššího soudu, podle níž se inflace nemá zohledňovat, má svůj základ v rozhodnutí z dubna 2013. Mezi dubnem 2011 a dubnem 2013 došlo k růstu indexu spotřebitelských cen o 5,3 %, aktuálně se však bavíme o růstu dosahujícím 60 %, což nelze ignorovat.

36. Nesprávného právního posouzení se měl odvolací soud dopustit rovněž při hodnocení kritéria významu předmětu řízení pro žalobce. Odvolací soud vůbec nezohlednil, že žalobce byl po celou dobu trvání exekuce, jež proti němu byla neoprávněně vedena, ohrožen extrémní částkou. Jistina činila 11 430 000 Kč. Postupně přirůstající úrok (3 % p. a. z jistiny od 12. 3. 2004) dosáhl ke dni 29. 4. 2022, tj. ke dni vydání rozhodnutí o zastavení exekuce ve vztahu k úroku, částky 6 217 475,94 Kč. Postupně přirůstající smluvní pokuta (1 % denně z jistiny od 11. 3. 2005) dosáhla ke dni 25. 5. 2021, tj. ke dni vydání rozhodnutí o zastavení exekuce ve vztahu ke smluvní pokutě, částky 676 656 000 Kč.

37. Dovolatel má za to, že odvolací soud dezinterpretuje rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 5. 2017, sp. zn. [30 Cdo 89/2015](#), uvádí-li, že není rozhodná výše vymáhané částky, nýbrž rozsah majetku postiženého exekucí. Z citovaného rozhodnutí pouze vyplývá, že při stejné sporné částce je význam nalézacího řízení pro účastníka obecně nižší než význam řízení exekučního, v němž je již postižen majetek povinného. Jinými slovy není pravda, že se nemá zohledňovat výše sporné částky. Naopak tato výše je v majetkových sporech základním hlediskem, z něž lze usuzovat na význam předmětu řízení pro účastníka. To, že se o sporné částce nevede „pouhé“ nalézací řízení, ale už dokonce řízení exekuční, pak význam předmětu řízení pro povinného ještě zvyšuje.

38. Podle dovolatele nelze bagatelizovat význam předmětu řízení pro žalobce tím, že jeho movitý a

nemovitý majetek sice byl zatížen generálním inhibitoriem, exekuce na něj však byla odložena. Žalobce byl po celou dobu exekučního řízení omezen v právu nakládat se svým majetkem. Fakticky mu svědčilo jen holé vlastnictví (formálně sice vlastníkem byl, fakticky ale vlastnická práva vykonávat nemohl), což mu velmi ztížilo nejen možnost podnikat, ale také jen svůj majetek prostě spravovat a udržovat. Právo vlastnit majetek bylo v případě žalobce po více jak 17 let fakticky vyprázdněno a tím mu prakticky upřeno. Posuzované řízení mělo pro žalobce mimořádný význam, což jasně vyplývá již z toho, že byl reálně ohrožen celkovým nárokem v naprosto likvidační výši řádově 700 milionů Kč. Pokud měl odvolací soud za to, že rozhodující není sporná (vymáhaná) částka, nýbrž rozsah poškozeného majetku, popř. pokud odvolací soud považoval za potřebné zabývat se majetkovými poměry žalobce, měl v tomto smyslu žalobce vyzvat k doplnění tvrzení a důkazních návrhů podle § 118a odst. 1, 3 ve spojení s § 205a písm. d) o. s. ř. Pakliže tak neučinil, zatížil řízení vadou, jež mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

39. Podle dovolatele odvolací soud nesprávně aplikoval kritérium složitosti řízení, pokud snížil základní částku zadostiučnění o 15 % z důvodu, že ve věci byly opakovaně uplatněny opravné prostředky a rozhodovaly tři soudní instance. Takto mechanicky ale na složitost řízení usuzovat nelze. Naopak je třeba se věcně zabývat podstatou naříkaného řízení a v případě opravných prostředků pak i tím, z jakých důvodů byly uplatněny a jak o nich bylo rozhodnuto. Pokud by tak odvolací soud učinil, zjistil by, že řízení nevykazovalo žádnou zvláštní právní ani skutkovou složitost.

40. Nesprávného právního posouzení se měl odvolací soud dopustit rovněž při hodnocení kritéria postupu soudů v posuzovaném řízení tím, že shledal důvody pro zvýšení základní částky zadostiučnění pouze o 30 %. Posuzované řízení celkovou délkou 17 let a 7 měsíců (počítáno od zahájení řízení dne 15. 4. 2005 do právní moc rozhodnutí o dovolání dne 21. 11. 2022) výrazně překročilo standardní délku trvání civilních řízení, a to je dosud nelze pokládat za skončené vzhledem k probíhající exekuci k vymožení nároku žalobce na náhradu nákladů řízení.

41. Řízení po celou dobu provázely bezdůvodné a neomluvitelné průtahy (absolutní nečinnost) Obvodního soudu pro Prahu 4. Ačkoliv bylo zahájeno dne 15. 4. 2005, první jednání se konalo až dne 10. 11. 2011 (průtah 6 a půl roku). Následně Obvodní soud pro Prahu 4 až dne 11. 9. 2014 poprvé rozhodl ve věci samé, a to zcela zjevně jen pod vlivem návrhu oprávněné na určení lhůty k provedení úkonu podle § 174a zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, ze dne 10. 9. 2014 (průtah 3 roky). Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, o němž bylo rozhodnuto Městským soudem v Praze dne 13. 3. 2015 (zrušeno a vráceno pro nepřezkoumatelnost). Spis se Obvodnímu soudu pro Prahu 4 vrátil dne 24. 3. 2015, avšak následující jednání se konalo až dne 29. 9. 2016 (průtah 1 a půl roku) a další pak až dne 25. 1. 2018 (průtah 1 rok a 4 měsíce). Následně Obvodní soud pro Prahu 4 nevykazoval žádnou činnost až do 25. 5. 2021, kdy podruhé rozhodl ve věci samé (průtah 3 roky a 4 měsíce). Proti tomuto rozhodnutí žalobce podal v řádné lhůtě (úspěšné) odvolání, leč spis byl odvolacímu soudu předložen až dne 14. 2. 2022 (průtah 8 měsíců částečně zaviněný i tím, že soud prvního stupně původně ani nerozhodl o celém předmětu řízení). Podle dovolatele je zřejmé, že z celkové délky řízení 17 let a 7 měsíců je možné nejméně 16 a půl roku (tj. 94 % času) přičíst absolutní nečinnosti Obvodního soudu pro Prahu 4.

42. Dovolatel navrhl, aby Nejvyšší soud změnil výrok I napadeného rozsudku tak, že uloží žalované povinnost zaplatit žalobci částku 419 239 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení ve výši 15 % ročně z částky 419 239 Kč od 11. 8. 2023 do zaplacení, a rozhodl o povinnosti žalované zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení.

43. Žalovaná se k dovolání nevyjádřila.

III.

Připustnost dovolání

44. Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 1. 1. 2022 (viz čl. II a XII zákona č. 286/2021 Sb.), dále jen „o. s. ř.“

45. Dovolání bylo podáno včas (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), osobou k tomu oprávněnou, za splnění podmínky § 241 odst. 1 o. s. ř.

46. Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, jestliže to zákon připouští.

47. Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

48. Podle ustálené judikatury Nejvyššího soudu platí, že k podání dovolání je oprávněn (subjektivně legitimován) jen ten z účastníků řízení, jemuž byla rozhodnutím odvolacího soudu způsobena újma na právech a tuto újmu lze napravit tím, že Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu zruší (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 8. 2003, sp. zn. [29 Cdo 2290/2000](#), uveřejněné pod číslem 38/2004 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, či rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 12. 8. 2014, sp. zn. [32 Cdo 2389/2014](#), a ze dne 16. 5. 2017, sp. zn. [30 Cdo 3212/2015](#)). Žalobce takovou osobou není v rozsahu, v jakém byl odvolacím soudem potvrzen rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I, jímž byla žalované uložena povinnost zaplatit žalobci částku 19 750 Kč s tam specifikovaným příslušenstvím. V této části je tak dovolání podáno neoprávněnou osobou, a tedy subjektivně nepřipustné.

49. Podle § 241a o. s. ř. lze dovolání podat pouze z důvodu, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci (odstavec 1). V dovolání musí být vedle obecných náležitostí (§ 42 odst. 4) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá, vymezení důvodu dovolání, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání (§ 237 až 238a) a čeho se dovolatel domáhá (dovolací návrh) (odstavec 2). Důvod dovolání se vymezí tak, že dovolatel uvede právní posouzení věci, které pokládá za nesprávné, a že vyloží, v čem spočívá nesprávnost tohoto právního posouzení (odstavec 3).

50. V případě otázek, zda se má při určení výše přiměřeného zadostiučnění za nesprávný úřední postup záležející v nepřiměřené délce řízení v rámci kritéria významu předmětu exekučního řízení pro povinného zohledňovat skutečnost, že došlo k odkladu exekuce, když majetek povinného byl nadále zatížen generálním inhibitoriem, zda se má v rámci kritéria složitosti řízení pouze mechanicky zohledňovat skutečnost, že v řízení byly uplatněny opravné prostředky, o nichž bylo v různých instancích rozhodováno, aniž by se přitom vzala v potaz samotná skutková či právní složitost daného případu včetně otázky přípustnosti a důvodnosti podaných opravných prostředků, a zda se má v rámci kritéria postupu soudu (či jiného orgánu, u něž se řízení vede) přihlížet ke smysluplnosti a účelnosti jeho úkonů, resp. má se hodnotit jeho celkové formální i materiální vedení řízení, dovolatel neuvádí žádný z předpokladů přípustnosti uvedených v § 237 o. s. ř. Nejvyšší soud přitom ve svých rozhodnutích opakovaně uvedl, že k projednání dovolání nepostačuje pouhá citace textu ustanovení § 237 o. s. ř., aniž by bylo z dovolání zřejmé, od jaké (konkrétní) ustálené rozhodovací praxe se v rozhodnutí odvolací soud odchýlil, která konkrétní otázka hmotného či procesního práva má být dovolacím soudem (nově) vyřešena nebo je rozhodována rozdílně, případně od kterého (svého

dříve přijatého) řešení se dovolací soud má odchýlit (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 7. 2013, sp. zn. [25 Cdo 1559/2013](#), nebo ze dne 29. 8. 2013, sp. zn. [29 Cdo 2488/2013](#), proti němuž podaná ústavní stížnost byla odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 21. 1. 2014, sp. zn. [I. ÚS 3524/13](#)). Rovněž Ústavní soud potvrdil, že „[n]áležitosti dovolání a následky plynoucí z jejich nedodržení jsou ... v občanském soudním řádu stanoveny zcela jasně. Účastníkovi řízení podávajícímu dovolání proto nemohou při zachování minimální míry obezřetnosti vzniknout pochybnosti o tom, co má v dovolání uvést. Odmítnutí dovolání, které tyto požadavky nesplní, není formalismem, nýbrž logickým důsledkem nesplnění zákonem stanovených požadavků“ (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2015, sp. zn. [II. ÚS 2716/13](#)).

51. Přípustnost dovolání ve smyslu § 237 o. s. ř. nezakládá otázka, zda z hlediska posuzování nepřiměřené délky řízení je jako počátek řízení rozhodný den, kdy návrh na zahájení řízení došel příslušnému orgánu, nebo až den, kdy se poškozený o probíhající řízení dozví, při jejímž řešení se měl odvolací soud odchýlit od Stanoviska.

52. Rozhodná délka řízení podle judikatury ESLP a Nejvyššího soudu je vymezena svým počátkem a koncem. Rozhodný počátek a rozhodný konec řízení z hlediska posuzování délky řízení se ne vždy striktně odvíjí od počátku a konce řízení dle procesních předpisů, neboť vždy je nutné mít na zřeteli, že má být odškodněna nemajetková újma spočívající v nejistotě ohledně výsledku řízení. Při určování rozhodného počátku řízení je nutno mít na zřeteli, kdy dané řízení bylo způsobilé účastníku působit újmu spočívající v nejistotě ohledně jeho výsledku. Proto např. v případě trestních řízení ESLP stanoví rozhodný počátek řízení dnem, kdy se poškozený o trestním stíhání dozvěděl, přestože na základě procesních předpisů bylo trestní stíhání zahájeno dříve (např. rozsudek ESLP ve věci Ipsilanti proti Řecku ze dne 6. 3. 2003, stížnost č. [56599/00](#), odst. 31). Také u civilních řízení Nejvyšší soud dovodil, že žalovanému, jenž o zahájení řízení nevěděl, nemohla za dobu od zahájení řízení do doby, kdy se o existenci řízení dozvěděl, vzniknout nemajetková újma, a to ani v případě, kdy by již ke dni zjištění existence řízení ze strany žalovaného bylo dané řízení nepřiměřeně dlouhé (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 1. 2012, sp. zn. [30 Cdo 4336/2010](#)). Účastníku řízení totiž může vznikat újma jen tehdy, jestliže takové řízení trvá a účastník je takto vnímá. Jestliže tomu tak není, tedy osoba považující se za poškozeného si není vědoma toho, že nějaké řízení, jehož účastníkem je nebo by měla být, se vede, a že tedy nevyčkává jeho skončení (konečného rozhodnutí), nemůže jí vznikat újma nemajetkové povahy pramenící z nejistoty ohledně výsledku řízení (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 6. 2013, sp. zn. [30 Cdo 664/2013](#)). Odvolací soud se tak od uvedené rozhodovací praxe neodchýlil, pokud určil počátek posuzovaného řízení k datu, kdy se žalobce prokazatelně dozvěděl o probíhající exekuční řízení, tj. ke dni 24. 10. 2005, kdy nahlédl do soudního spisu.

53. Dovolání není přípustné ani pro dovolatelem namítanou nepřezkoumatelnost rozsudku odvolacího soudu pro rozpor s nálezem Ústavního soudu ze dne 23. 3. 2021, sp. zn. [IV. ÚS 2957/20](#), neboť z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2013, sp. zn. [29 Cdo 2543/2011](#), uveřejněného pod číslem 100/2013 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, vyplývá, že i když rozhodnutí odvolacího soudu nevyhovuje všem požadavkům na jeho odůvodnění, není zpravidla nepřezkoumatelné, jestliže případné nedostatky odůvodnění nebyly – podle obsahu dovolání – na újmu uplatnění práv dovolatele. Měřítkem toho, zda rozhodnutí je či není přezkoumatelné, totiž nejsou požadavky dovolacího soudu na náležitosti odůvodnění rozsudku odvolacího soudu (§ 157 odst. 2, § 211 o. s. ř.), ale především zájem účastníků řízení na tom, aby mohli v dovolání proti tomuto rozhodnutí náležitě uvést dovolací důvody. Tak je tomu i v projednávané věci, kdy odvolací soud ve shodě se soudem prvního stupně s odkazem na judikaturu Nejvyššího soudu (rozhodnutí sp. zn. [30 Cdo 1153/2019](#), [30 Cdo 2184/2020](#), [30 Cdo 3171/2018](#), [30 Cdo 2084/2021](#)) uvedl, že neshledal důvod pro navyšování základní částky zadostiučinění pouze z důvodu růstu životní úrovně ve společnosti, v poslední době poměrně vysoké inflace, neboť Nejvyšší soud při vydání Stanoviska

vycházel zejména z rozhodovací praxe ESLP, jež v tomto ohledu nedoznala změn. Dále pak poukázal na usnesení ze dne 23. 11. 2021, sp. zn. [30 Cdo 2084/2021](#), v němž Nejvyšší soud konkrétně zdůraznil, že na přiměřenost výše základní částky zadostiucnění nemá vliv ani znehodnocení měny v důsledku inflace nebo změna kurzu měny. Stejně tak na překonání závěrů Stanoviska nemá vliv změna životní úrovně. Tyto závěry dovolateli nijak neznemožnily uvést v dovolání dovolací důvody a předejít svou argumentací.

54. Odvolací soud se ve smyslu § 237 o. s. ř. neodchýlil od označené ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 5. 2017, sp. zn. [30 Cdo 89/2015](#)) ani při posouzení významu předmětu posuzovaného řízení, jestliže považoval za rozhodující rozsah poškozeného majetku, nikoliv vymáhanou částku.

55. Dovolání je však podle § 237 o. s. ř. přípustné pro řešení otázky vymezení celkové délky řízení s ohledem na exekuční řízení vedené pro vymožení pohledávky spočívající v náhradě nákladů řízení přiznané v původním posuzovaném exekučním řízení, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena.

56. Dovolání je podle § 237 o. s. ř. přípustné rovněž pro řešení otázky valorizace částek vyčíslených ve Stanovisku s ohledem na dobu, jež od jejich stanovení uplynula, která v rozhodování dovolacího soudu nebyla v aktuálních souvislostech vyřešena.

IV. Důvodnost dovolání

57. Dovolání není důvodné.

58. Podle § 13 OdpŠk stát odpovídá za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. Nesprávným úředním postupem je také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Nestanoví-li zákon pro provedení úkonu nebo vydání rozhodnutí žádnou lhůtu, považuje se za nesprávný úřední postup rovněž porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě (odstavec 1). Právo na náhradu škody má ten, jemuž byla nesprávným úředním postupem způsobena škoda (odstavec 2).

59. Podle § 31a OdpŠk bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiucnění za vzniklou nemajetkovou újmu (odstavec 1). Zadostiucnění se poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiucnění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo (odstavec 2). V případech, kdy nemajetková újma vznikla nesprávným úředním postupem podle § 13 odst. 1 věty druhé a třetí nebo § 22 odst. 1 věty druhé a třetí, přihlédne se při stanovení výše přiměřeného zadostiucnění rovněž ke konkrétním okolnostem případu, zejména k a) celkové délce řízení, b) složitosti řízení, c) jednání poškozeného, kterým přispěl k průtahům v řízení, a k tomu, zda využil dostupných prostředků způsobilych odstranit průtahy v řízení, d) postupu orgánů veřejné moci během řízení a e) významu předmětu řízení pro poškozeného (odstavec 3).

60. Podle dovolatelem odkazovaného Stanoviska je třeba do celkové délky řízení započítávat i dobu, po níž probíhalo řízení o výkon rozhodnutí, tedy řízení, prostřednictvím něhož se účastník domáhá výkonu soudního rozhodnutí. Uvedené však neplatí pro vykonávací řízení v rámci řízení trestního.

61. ESLP uvedl, že „výkon rozhodnutí vydaného jakýmkoliv soudem musí být [...] nahlížen jako integrální součást procesu (řízení) pro účely čl. 6 Úmluvy“ a to z toho důvodu, že právo na přístup k

soudu zakotvené v čl. 6 odst. 1 Úmluvy by bylo „iluzorní“, jestliže by konečné a závazné soudní rozhodnutí mělo zůstat neúčinným v neprospěch jedné ze stran (rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 29. 3. 2006, ve věci Cocchiarella proti Itálii, stížnost č. [64886/01](#), odst. 87). I zde je však nutno zvažovat, z jakého důvodu nebylo dosaženo dřívějšího výkonu rozhodnutí, zda lze tuto skutečnost přičítat státu, čili konání soudu v rámci stanovených procesních pravidel. Kritéria obsažená v § 31a odst. 3 OdpŠk se tedy užijí přiměřeně.

62. Z výše uvedeného vyplývá, že se musí jednat o nalézací a vykonávací řízení, jež výsledek nalézacího řízení vykonává podle pokynů oprávněné osoby. V nyní řešené věci je však zřejmé, že řízení vedené u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 13 Nc 13392/2005 nebylo řízením nalézacím, ale jeho předmětem byla exekuce vůči žalobci jako povinnému pro vymození částky 11 430 000 Kč. Právní závěry, na které dovolatel poukazuje, tak nejsou v nyní projednávané věci příléhavé.

63. S názorem dovolatele o nutnosti promítnout do celkové délky exekučního řízení vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 13 Nc 13392/2005 i délku následně zahájeného exekučního řízení vedeného pod sp. zn. 006 EX 1945/22, se dovolací soud neztotožňuje. Předmětem posuzovaného exekučního řízení vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 13 Nc 13392/2005 bylo vymození částky 11 430 000 Kč vůči žalobci jako povinnému. V následně zahájeném exekučním řízení vedeném soudní exekutorkou JUDr. Alenou Blažkovou, Ph.D., pod sp. zn. 006 EX 1945/22 se žalobce domáhá pohledávky spočívající v náhradě nákladů přiznaných mu v důsledku zastavení exekučního řízení vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 13 Nc 13392/2005. Jelikož předmětný nárok žalobce, jakožto původního povinného, na náhradu nákladů exekuce vznikl teprve právní mocí usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 4. 2022, č. j. 14 Co 331/2021-782, o zastavení exekuce a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 11. 2022, č. j. [20 Cdo 2700/2022-886](#), jímž bylo odmítnuto dovolání oprávněné, je zřejmé, že každé exekuční řízení má jiný předmět, tudíž je nelze posuzovat jako řízení jediné.

64. Pokud se odvolací soud ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že následné exekuční řízení vedené pro vymození pohledávky představované náhradou nákladů přiznanou v posuzovaném řízení již nemá vliv na délku posuzovaného řízení, jelikož se jedná o jinou pohledávku, než která byla předmětem posuzovaného řízení, je jeho právní posouzení věci správné.

65. Ve vztahu k otázce případné valorizace částek vyčíslených ve Stanovisku Nejvyšší soud v prvé řadě poukazuje na svoji ustálenou rozhodovací praxi, podle které je třeba při stanovení finančního zadostiučnění za nepřiměřenou délku řízení přiznat zadostiučnění přiměřené konkrétním okolnostem případu a závažnosti vzniklé újmy, naopak se vyvarovat mechanické aplikace práva s touhou po dosažení matematicky přesného výsledku (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2013, sp. zn. [30 Cdo 4539/2011](#)), přičemž na přiměřenost výše základní částky zadostiučnění nemá vliv ani znehodnocení měny v důsledku inflace nebo změna kurzu měny (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 4. 2013, sp. zn. [30 Cdo 1964/2012](#), nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2011, sp. zn. [30 Cdo 2989/2011](#), ze dne 24. 6. 2013, sp. zn. [30 Cdo 3331/2012](#), a ze dne 26. 2. 2019, sp. zn. [30 Cdo 5760/2017](#)).

66. V části II Stanoviska přitom Nejvyšší soud zdůraznil, že při posuzování předpokladů odpovědnosti státu za škodu způsobenou nevydáním rozhodnutí v přiměřené lhůtě, jakož i při úvaze o formě a výši zadostiučnění podle platné právní úpravy vyjádřené zejména v § 13 a v § 31a OdpŠk je nutno postupovat též v souladu s judikaturou ESLP vztahující se k čl. 6 odst. 1 Úmluvy. S využitím závěrů obsažených v rozhodnutích ESLP počítal evidentně i sám zákonodárce při přijímání nové vnitrostátní právní úpravy. Dokladem toho je zejména časová souvislost přijetí vnitrostátní právní úpravy a další nezpochybnitelné indicie, na něž Nejvyšší soud ve Stanovisku poukázal. Samozřejmě s ohledem na čl. 53 Úmluvy, podle kterého „[n]ic v [...] Úmluvě nebude vykládáno tak, jako by

omezovalo nebo rušilo lidská práva a základní svobody, které mohou být uznány zákony každé Vysoké smluvní strany nebo každou jinou Úmluvou, již je stranou,“ platí, že na Úmluvu a na ni navazující judikaturu ESLP přísluší odkazovat především jako na minimální standard ochrany práva, který je nezbytné zaručit. Ohledně výše přiměřeného zadostiučinění Nejvyšší soud v části V Stanoviska vyšel z toho, že podle ESLP celková výše přiměřeného zadostiučinění přiznaného vnitrostátním orgánem smluvního státu nemusí dosahovat takové výše, kterou by ve svém rozhodnutí přiznal sám ESLP, jestliže celková výše zadostiučinění nebude nepřiměřeně nízká. K podobnému závěru dospěl i Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 20. 5. 2009, sp. zn. [25 Cdo 1145/2009](#). Takový postup je možný jen za podmínek, že příslušná rozhodnutí, která musí být v souladu s právní tradicí a životním standardem dotčené země, jsou rychlá, odůvodněná a velmi rychle vykonaná (viz rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 29. 3. 2006 ve věci Apicella proti Itálii, stížnost č. [64890/01](#), odst. 78 a 95). Uvedené neznámá, že poskytnuté zadostiučinění musí být vždy nižší, než to, které by přiznal ESLP. Závisí vždy na posouzení okolností konkrétního případu, přičemž se jedná jen o zohlednění skutečností, že poškozený se prostřednictvím řízení před vnitrostátními orgány zpravidla domůže nápravy způsobené újmy snadněji, než kdyby musel se svou žádostí předstoupit před ESLP. Současně Nejvyšší soud poukázal, že podle rozsudku ve věci Apicella proti Itálii tam, kde stát zavedl kompenzační prostředek, musí ESLP ponechat širší prostor pro uvážení, aby tak byla umožněna náprava souladná s právním řádem, tradicemi a životní úrovní daného státu. K tomu ESLP dodal: „Bude zejména jednodušší pro domácí soudy odkazovat na částky přiznávané na vnitrostátní úrovni u jiných typů škod – například škody na zdraví, škody vztahující se ke smrti příbuzného či škody v případech pomluvy – a spolehnout se na své nejniternější přesvědčení, i když to bude mít za následek přiřčení částek nižších než těch, které jsou stanoveny [ESLP] v obdobných případech.“ Podle Nejvyššího soudu je nutno tuto úvahu ESLP interpretovat tak, že ve vnitrostátním prostředí může být vytvořen a aplikován vlastní model, podle něhož se dospěje k vyjádření celkové částky přiměřeného zadostiučinění, a to například na základě zkušeností z řízení o náhradě jiných typů škod, zásadně ale nelze vycházet z nějaké absolutní částky či absolutně daného limitu a je nutno přihlédnout k okolnostem konkrétního, individuálního případu, jakož i k judikatuře ESLP. Z části VI Stanoviska přitom vyplývá, že podle rozsudku ve věci Apicella proti Itálii (odst. 78 a 95) bližší analýza mnoha rozhodnutí (...) umožnila dovodit jasný model, podle něhož ESLP postupuje při výpočtu přiměřeného zadostiučinění, přičemž částky v těchto případech přisouzené se liší jen podle specifických skutečností každého případu. Z jednotlivých rozhodnutí ESLP lze tedy vyabstrahovat některé obecné principy a zobecnění, jak v konkrétním případě postupovat. Z rozhodnutí ve věci Apicella proti Itálii je možné též dovodit, že ESLP považuje za přiměřené, pokud je vnitrostátním orgánem přiznáno poškozenému asi 45 % částky, kterou by přiznal sám. V době přijetí stanoviska se přitom částky přiznávané stěžovatelům v rozsudcích proti České republice z titulu morální újmy způsobené porušením práva na projednání věci v přiměřené lhůtě pohybovaly řádově v tisících EUR s průměrem okolo 5 000 EUR. Nejvyšší soud tak ve Stanovisku dospěl k závěru, že pro poměry České republiky je přiměřené, jestliže se základní částka, z níž se při určování výše přiměřeného zadostiučinění vychází, bude pohybovat v rozmezí mezi 15 000 Kč až 20 000 Kč (cca 600 až 800 EUR) za jeden rok řízení, tj. 1 250 Kč až 1 667 Kč (cca 50 až 67 EUR) za jeden měsíc řízení. Takto stanovená základní částka byla přitom obecně nastavena výrazně výše než 45 % toho, co za porušení předmětného práva přiznával ve věcech proti České republice ESLP (srov. též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2012, sp. zn. [30 Cdo 384/2012](#), nebo rozsudek ve věci Apicella proti Itálii, odst. 72).

67. Vzhledem k námitkám dovolatele, který se domáhá navýšení základní částky zadostiučinění za jeden rok trvání průtažného řízení, provedl Nejvyšší soud v první řadě analýzu rozhodovací činnosti ESLP stran nároků na náhradu nemajetkové újmy v důsledku porušení práva na přiměřenou délku řízení, a to za posledních 5 let. Samozřejmě, jak bylo již shora s odkazem na judikaturu ESLP uvedeno, částky v těchto případech přisouzené se liší podle specifických skutečností každého případu

68. V rozsudku ze dne 27. 6. 2019, Cosmoc Maritime Trading and Shipping Agency proti Ukrajině, stížnost č. [53427/09](#), rozhodoval ESLP o přiměřeném zadostiučinění za nepřiměřenou délku řízení zahájeného v roce 2003, které minimálně do poloviny roku 2018 stále probíhalo. V době rozhodnutí soudu tedy trvalo zhruba 15 let. V návaznosti na konstatované porušení přiznal ESLP zadostiučinění ve výši 10 000 EUR, tj. přibližně 250 000 Kč, tedy cca 16 700 Kč za jeden rok trvání řízení.

69. Řízení posuzované ESLP ve věci Galea a Pavia proti Maltě, rozsudek ze dne 11. 2. 2020, stížnost č. [77209/16 a 77225/16](#), trvalo více než 17 let napříč dvěma soudními instancemi. V rámci posouzení ESLP konstatoval porušení práva stěžovatelů a přiznal zadostiučinění ve výši 17 000 EUR, tj. přibližně 212 500 Kč pro každého stěžovatele, tedy cca 12 500 Kč za jeden rok trvání řízení.

70. Ve věci řešené rozsudkem ze dne 30. 7. 2020, Glavinić a Marković proti Chorvatsku, stížnost č. [11388/15 a 25605/15](#), trvalo v případě stěžovatelky Glavinić řízení 12 let a 2 měsíce v jediné instanci. Takovou délku řízení označil ESLP za *a priori* nepřiměřenou, konstatoval porušení práva stěžovatelky a přiznal jí zadostiučinění ve výši 3 900 EUR, tj. přibližně 97 500 Kč, tedy cca 8 125 Kč za jeden rok trvání řízení. Při posuzování stížnosti stěžovatele Markoviće řízení do doby rozhodnutí soudu probíhalo již téměř 8 let, proto ESLP shledal porušení práva stěžovatele na rozhodnutí věci v přiměřené době a přiznal mu zadostiučinění ve výši 4 000 EUR, tj. přibližně 100 000 Kč, tedy cca 12 500 Kč za jeden rok trvání řízení.

71. V rozsudku ze dne 30. 7. 2020, Kirinčić a ostatní proti Chorvatsku, stížnost č. [31386/17](#), ESLP konstatoval, že délka řízení 15 let a 5 měsíců napříč třemi soudními instancemi je *a priori* nepřiměřená, a přiznal zadostiučinění ve výši 9 000 EUR každému ze stěžovatelů, tj. přibližně 225 000 Kč, tedy cca 14 500 Kč za jeden rok trvání řízení.

72. V rozsudku ze dne 1. 7. 2021, Nechay proti Ukrajině, stížnost č. [15360/10](#), trvalo řízení 12,5 roku. ESLP v návaznosti na shledaná porušení práv stěžovatele přiznal zadostiučinění ve výši 5 500 EUR, tj. přibližně 137 500 Kč, tedy cca 11 000 Kč za jeden rok trvání řízení.

73. V rozsudku ze dne 5. 4. 2022, Călin proti Rumunsku, stížnost č. [54491/14](#), posuzoval ESLP řízení trvající 10 let a 10 měsíců a v návaznosti na shledané porušení práva stěžovatelky jí přiznal zadostiučinění ve výši 15 000 EUR, tj. přibližně 375 000 Kč, tedy cca 34 700 Kč za jeden rok trvání řízení.

74. Řízení v délce 10 let a 8 měsíců odškodnil ESLP v rozsudku ze dne 5. 5. 2022, Mesić proti Chorvatsku, stížnost č. [19362/18](#), zadostiučiněním ve výši 2 000 EUR, tj. přibližně 50 000 Kč, tedy cca 4 600 Kč za jeden rok trvání řízení.

75. V rozsudku ze dne 24. 10. 2023, Altius Insurance Ltd proti Kypru, stížnost č. [41151/20](#), trvalo posuzované řízení více než 13 let a 6 měsíců. ESLP uzavřel, že v případě neexistence účinného vnitrostátního prostředku nápravy by stěžovatelce přiznal 16 600 EUR. Podotkl nicméně, že jí bylo přiznáno 5 000 EUR na vnitrostátní úrovni, proto stanovil zadostiučinění ve výši 11 600 EUR, tj. přibližně 415 000 Kč, tedy cca 30 740 Kč za jeden rok trvání řízení.

76. Rozsudkem ze dne 13. 2. 2024, Jann-Zwicker a Jann proti Švýcarsku, stížnost č. [4976/20](#), posuzovaná délka řízení činila téměř 10 let a 4 měsíce ve třech soudních instancích. ESLP v tomto případě shledal porušení práv stěžovatelů a oběma přiznal zadostiučinění v celkové výši 20 800 EUR, tj. přibližně 260 000 Kč pro jednoho stěžovatele, tedy cca 25 500 Kč za jeden rok trvání řízení.

77. K uvedenému Nejvyšší soud opakuje, že žalobci v této věci se dostalo náhrady v celkové výši 369 917 Kč, tj. přibližně 21 760 Kč za jeden rok trvání řízení o celkové délce 17 let a 1 měsíc.

78. Z výše popsané rozhodovací praxe vyplývá, že ESLP ani v době po přijetí Stanoviska dovolacím

soudem nepřistoupil k valorizaci částek přiměřeného zadostiučinění za nepřiměřenou délku řízení, a to ani vzhledem k ekonomické situaci. Výše popsané závěry obsažené ve Stanovisku tak jsou i nadále pro poměry České republiky aktuální, přičemž je to rozhodovací činnost ESLP, která je pro nastavení výše odškodnění za porušení základních práv zaručených Úmluvou určující. Nadále platí, že částky přiznávané soudy v České republice za porušení práva na přiměřenou délku řízení lehce splňují kritéria stanovená judikaturou ESLP zejména v rozhodnutí ve věci Apicella proti Itálii, a rozhodně nelze uzavřít, že by nesplňovaly ani minimální standard, který z hlediska odškodňování judikatura ESLP i nadále představuje. Změny v cenové úrovni v České republice na daný závěr nemají žádný vliv.

79. Nadto je zřejmé, že v době přijetí Stanoviska, kdy ještě nebyla rozvinuta judikatura k odpovědnosti státu za nemajetkovou újmu vzniklou z jiných důvodů, zejména z důvodu nezákonného omezení osobní svobody, nebo z důvodu trestního stíhání, které neskončilo odsouzením, nastavil Nejvyšší soud základní rozpětí pro odškodnění jednoho roku trvání průtažného řízení velmi štědře (tj. nad rámec shora uvedených 45 % z částky, kterou by přiznal ESLP). V průběhu času tak dochází k tomu, že se nastavení hladiny odškodnění mezi uvedenými typy újem, z nichž újma způsobená omezením svobody a trestním stíháním bývá typově závažnější než újma způsobená nepřiměřenou délkou řízení, teprve postupně vyrovnávají. I to je důvod, proč Nejvyšší soud není připraven základní rozpětí pro odškodnění porušení práva na přiměřenou délku řízení v tuto chvíli měnit.

80. Tento postoj dovolacího soudu je ve shodě i s aktuální judikaturou Ústavního soudu, jak patrně např. z bodů 44 a 45 odůvodnění nálezu Ústavního soudu ze dne 17. 8. 2021, sp. zn. [III. ÚS 1303/21](#), nebo z usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 4. 2022, sp. zn. [IV. ÚS 723/22](#), ze dne 30. 8. 2022, sp. zn. [I. ÚS 2064/22](#), ze dne 8. 8. 2023, sp. zn. [IV. ÚS 1204/23](#), a ze dne 15. 11. 2023, sp. zn. [IV. ÚS 2459/23](#). Z této recentní judikatury je totiž patrné, že klíčovou podmínkou, kterou musí přiznané odškodnění splňovat, je jeho přiměřenost, jež bude náležitě odrážet individuální okolnosti řešeného případu a k níž soud může v případě potřeby dospět i volbou jiné základní částky zadostiučinění, než jaká by odpovídala ve Stanovisku uvedenému finančnímu rozpětí. Bez ohledu na základní částky zadostiučinění stanovené postupem uvedeným ve Stanovisku je tak třeba zdůraznit princip, že tyto částky jsou jen orientační a nebrání soudu, aby je navýšil, pokud to považuje za nezbytné s ohledem na potřebu spravedlivého rozhodnutí ve věci (k tomu též srov. nálezu Ústavního soudu ze dne 9. 12. 2010, sp. zn. [III. ÚS 1320/10](#), část V., čtvrtý odst.).

81. Nejvyšší soud na základě výše uvedeného shrnuje, že důvody pro případné navýšení částek zadostiučinění nad rámec daný Stanoviskem je nutno hledat jednak ve srovnání s aktuální judikaturou ESLP, aby částky přiznávané českými soudy nepřestaly naplňovat minimální standard ochrany práv vyplývající z Úmluvy a judikatury ESLP, jednak ve srovnání s částkami zadostiučinění přiznávanými českými soudy na náhradu jiných nemajetkových újem, nesvědčí-li i bez toho pro navýšení zadostiučinění, a to i základní částky za jeden rok řízení, potřeba spravedlivého rozhodnutí ve věci daná konkrétními okolnostmi případu, zvláště pokud se tyto zjevně vymykají obvykle posuzovaným skutečnostem.

82. Pokud tedy odvolací soud ve shodě se soudem prvního stupně neshledal důvod pro navyšování základní částky zadostiučinění pouze z důvodu růstu životní úrovně ve společnosti, je jeho právní posouzení věci správné.

83. Podle § 242 odst. 3 o. s. ř. je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédně též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) a odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

84. K námitkám dovolatele, že měl být odvolacím soudem vyzván k doplnění tvrzení a důkazních návrhů podle § 118a odst. 1, 3 ve spojení s § 205a písm. d) o. s. ř. ohledně jeho vědomosti o

posuzovaném řízení (pro určení počátku řízení) a jeho majetkových poměrů, pokud se odvolací soud domníval, že rozhodující pro posouzení kritéria významu předmětu řízení pro poškozeného není sporná (vymáhaná) částka, nýbrž rozsah postiženého majetku, je třeba uvést, že poučení účastníků řízení podle § 118a odst. 2 o. s. ř. přichází v úvahu jen tehdy, jestliže je pro uplatnění odlišného právního názoru (odvolacího) soudu zapotřebí dát účastníkům prostor k doplnění skutkového vyličení tak, aby o věci mohlo být rozhodnuto. Soud účastníky řízení poučí, jestliže jimi uvedená tvrzení a navržené (případně nenavržené, ale již provedené) důkazy nepostačují k tomu, aby byl objasněn skutkový stav věci; postačují-li v řízení uskutečněná tvrzení a navržené (či nenavržené, ale již provedené) důkazy pro objasnění skutkové stránky věci i při případném jiném právním názoru soudu, není třeba k poučení přistupovat (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2003, sp. zn. [21 Cdo 121/2003](#), či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 4. 2016, sp. zn. [33 Cdo 4513/2015](#)). Poučení ve smyslu § 118a odst. 2 o. s. ř. tak nebylo namístě za situace, kdy z obsahu spisu nevyplývá, že by žalobce tvrdil, že se o posuzovaném řízení dozvěděl dříve. Stejně tak není ze spisu zřejmé tvrzení ohledně majetkových poměrů žalobce ve vztahu k posouzení kritéria významu řízení pro poškozeného.

85. Jelikož je rozhodnutí odvolacího soudu v rozsahu výroku I, v jakém byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně ohledně zamítnutí žaloby co do částky 419 239 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 15 % ročně z částky 419 239 Kč od 11. 8. 2023 do zaplacení, správné, a dovolání žalobce tak není důvodné, postupoval dovolací soud podle § 243d odst. 1 písm. a) o. s. ř. a dovolání v tomto rozsahu zamítl, přičemž ve zbývajícím rozsahu, v jakém byl odvolacím soudem potvrzen rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I, jímž byla žalované uložena povinnost zaplatit žalobci částku 19 750 Kč s tam specifikovaným příslušenstvím, je jako nepřípustné podle § 243c odst. 1 o. s. ř. odmítl.